Protokoll (nr 5)
Sammanträdesdatum: 2026-05-25

Tid: 13:00–15.30
Plats: Kommunstyrelsens sal och digitalt via Teams
Paragrafer: 49–60

Närvarande

Ledamöter

Marie Brynolfsson (V), ordförande
Åsa Hartzell Grüner (M), vice ordförande
Anna Siitam Wadman (MP)
Harriet Andreasson (L)
Hans-Göran Helin (KD)
Louise Warenius (S)
Maria Nilsson (C)
Birgitta Thörn (SD)

Annika Lindström, Funktionsrätt Göteborg/Autism Distrikt Göteborg, andre vice ordförande
Anders Andersson, Funktionsrätt Göteborg/Strokeföreningen
Björn Lindquist, Funktionsrätt Göteborg/RBU – Rörelsehindrade Barn och Ungdomar Göteborg
Jonny Gustavsson, Göteborgs Dövas Förening
Malin Petersson, Funktionsrätt Göteborg
Robert Kindberg, DHR – Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet
Tord Hansson, Funktionsrätt Göteborg/Personskadeförbundet RTP – Rehabilitering, Tillgänglighet, Påverkan
Åsa Granbom Jonsson, Funktionsrätt Göteborg/FUB Göteborg

Övriga närvarande

Kristin Eliasson	Stadsledningskontoret
Jennie Persson	Demokrati- och medborgarservice
Anna Lundqvist	Demokrati- och medborgarservice
Liselotte Rosenqvist	Stadsledningskontoret
Jörgen Persson	Stadsledningskontoret

Personalföreträdare

Ola Hendar	Stadsledningskontoret
Johanna Linnaro	Stadsledningskontoret

Protokoll (nr 5)
Sammanträdesdatum: 2026-05-25

Underskrifter

Sekreterare
Johanna Linnaro

Ordförande
Marie Brynolfsson

Justerande
Anders Andersson

§49
Mötet öppnas

Ordföranden hälsar alla välkomna och öppnar mötet.

§50
Upprop

Ordföranden ropar upp ledamöterna.

§51
Val av justerare

Anders Andersson väljs att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

§52
Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställs.

§53
Föregående protokoll

Föregående protokoll godkänns och läggs till handlingarna.

Protokoll (nr 5)
Sammanträdesdatum: 2026-05-25

§54

Äldreombudsmannens rapport och Teckenspråksforums äldrevägledare för döva

Kristin Eliasson, Äldreombudsman Stadsledningskontoret samt Jennie Persson och Anna Lundqvist, Teckenspråksforum Demokrati- och medborgarservice

Äldreombudsmannens rapport

Äldreombudsmannen rapporterar vartannat år till kommunfullmäktige och 2025 års rapport är den tredje i ordningen. Rapporten syftar till att sprida kunskap om Göteborgs seniorer, beskriva hur staden fungerar att leva och åldras i, uppmärksamma viktiga behov samt utgöra underlag för fortsatt utvecklingsarbete. De vanligaste synpunkter som inkommer till Äldreombudsmannen rör information och service, ekonomisk utsatthet och äldreomsorg. Rapporten har särskilt fokus på digitaliseringens konsekvenser och minoritetsgruppers livsvillkor ur ett seniorperspektiv

I Göteborg finns cirka 99 000 personer som är 65 år eller äldre. Gruppen är mycket heterogen och omfattar personer med skilda livsvillkor, förutsättningar och behov. Ungefär 30 procent av seniorerna lever med funktionsnedsättning, och andelen ökar med stigande ålder.

Digital delaktighet är inte enbart kopplat till hög ålder. Tillgång till teknik, digital kompetens, kognitiva, psykiska eller fysiska funktionsnedsättningar, ekonomi, språk och socialt stöd påverkar möjligheten att använda digitala tjänster. Digitaliseringen riskerar därför att förstärka ojämlika livsvillkor och utanförskap. Seniorer efterfrågar bland annat basutbildning, konsekvensanalyser, användarvänliga tjänster och fortsatt tillgång till analoga alternativ. Det konstateras att även om kommande generationer i större utsträckning har med sig digital kunskap från arbetslivet, kan nya hinder uppstå i takt med åldrande och förvärvade funktionsnedsättningar. Men det framhålls också att seniorers digitala kunskap och tillgång till digitala verktyg varierar stort. Gruppen omfattar både personer som inte använder digitala tjänster alls och personer som dagligen använder smarta telefoner, appar och andra digitala lösningar.

Teckenspråksforums äldrevägledare för döva

Teckenspråksforums äldrevägledare ger stöd både till individer och till yrkesverksamma. Verksamheten arbetar för att öka kunskapen om dövas rättigheter, om teckenspråkig kultur samt om bemötande och praktikaliteter för att teckentolkning ska fungera bra. Det betonas att svenskt teckenspråk för många döva är förstaspråk och att skriven svenska kan vara andraspråk, vilket kan göra det svårt att uttrycka sig i skrift.

Döva seniorer efterfrågar information på svenskt teckenspråk, fler sociala mötesplatser och aktiviteter på teckenspråk, hälso- och träningsaktiviteter på teckenspråk, döv fixartjänst och möjlighet till teckenspråkig kontakt. Det framförs också att enbart användning av enkla tecken (som *kaffe, sova* och *äta*) inte är tillräckligt för att skapa verklig delaktighet och trygg kommunikation. I Göteborgs Stad finns ett teckenspråkigt Vård- och omsorgsboende samt teckenspråkig hemtjänst.

Efterföljande dialog
I dialogen med Äldreombudsmannen och Teckenspråksforum lyfts bland annat följande.

- Vikten av att beakta synnedsättningar hos både döva och hörande äldre.
- Det framhålls att äldre inte ska behöva vara beroende av barn eller barnbarn för att hantera digitala tjänster, särskilt inte när det gäller känslig information som bankkonton, koder eller myndighetskontakter.
- Bland äldre i åldern 65+ känner sig ungefär 20–25% digitalt exkluderade. (Men ungefär lika stor andel av invånare födda på 00-talet uppskattas också känna digitalt utanförskap.)
- Post- och telestyrelsen har ett regeringsuppdrag att föreslå insatser för att öka andelen individer som är digitalt inkluderade. Äldreombudsmannen ser dock att det alltid kommer finnas ett fortsatt behov av analoga alternativ.
- Det har skett användningstester av goteborg.se och kalendariet där 25 seniorer deltog. Testerna gav webbutvecklarna insikter om brister i användarvänlighet och ledde till flera snabba förändringar, bland annat att kalendariet benämns ”Hitta aktivitet” och att bildstöd lagts till i beskrivningar av aktiviteter.
- Det intersektionella perspektivet lyfts fram av rådet, exempelvis möjligheten att vara döv och tillhöra en nationell minoritet, att kunna delta i en mötesplats utifrån sin minoritetstillhörighet och samtidigt få tillgång till sitt språk och annan tillgänglighetsanpassning.
- Det informeras om aktiviteter i samband med West Pride där Teckenspråksforum och Regnbågshuset samverkar.
- Vikten av att uppmärksamma behov hos gruppen seniorer med intellektuell funktionsnedsättning. Teckenspråksforum berättar att många döva ur gruppen söker stöd hos deras äldrevägledare.

Rådet antecknar informationen från Äldreombudsmannen och Teckenspråksforum.

§55
Om utvärdering av Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Liselotte Rosenqvist och Jörgen Persson, Stadsledningskontoret

Under 2026 ska Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning utvärderas av stadsledningskontoret i samverkan med intresseorganisationerna inom funktionshinderområdet.

Programmet syftar till att, med utgångspunkt i mänskliga rättigheter och det nationella funktionshinderspolitiska målet, tydliggöra vad som förväntas av stadens nämnder och styrelser för att personer med funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga utan diskriminering och på lika villkor som andra.

Utvärderingen sker bland annat med hjälp av Funktionshinderombudsmannens årsrapporter och indikatorrapporter samt intervjuer med företrädare för målgruppen. Utvärderingen ska belysa ifall styrningen fått avsedd effekt genom programmet samt ifall strategierna för att nå målen har lett till ökad delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Arbetet med att inhämta information och synpunkter kan pågå fram till och med oktober

Efterföljande dialog

I dialog om hur utvärderarna bäst kan ta del av rådets och funktionsrättsrörelsens kunskaper lyfts bland annat följande.

- Det framhålls att råd och referensgrupper kopplade till olika nämnder och förvaltningar kan vara viktiga att intervjua. Särskilt nämnden för funktionsstöds råd nämns som relevant, men det framhålls även att andra förvaltningars råd och referensgrupper bör användas där sådana finns.
- Rådet betonar att programmets implementeringsfas är central att utvärdera och att det är viktigt att undersöka hur programmet har landat i verksamheterna, från ledningsnivå till praktiskt genomförande.
- Funktionsrättsrörelsen efterfrågar fler och tydligare vägar in till stadens nämnder. Det finns etablerade samverkansformer, men också behov av fler råd och en mer strukturerad dialog med fler nämnder.
- Vikten av att utvärderingens frågeställningar är adekvata och att funktionsrättsrörelsen gärna kan involveras i formuleringen av frågor till nämnder och styrelser.
- Rådet diskuterar sammansättning av en referensgrupp. Annika Lindström (Autism Distrikt Göteborg), Åsa Granbom Jonsson (FUB Göteborg), Malin Petersson (Funktionsrätt Göteborg), Robert Kindberg (DHR – Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet) samt Tord Hansson (Personskadeförbundet RTP) anmäler intresse att delta. Ledamöter som inte deltar på rådsmötet kan anmäla sig på e-post till Johanna Linnaro.
- Respektive organisation har möjlighet att utse ersättare till en referensgrupp, men dessa kan i så fall inte arvoderas av staden.

Rådet antecknar informationen och dialogen.

Rådet beslutar att Annika Lindström, Åsa Granbom Jonsson, Malin Petersson, Robert Kindberg och Tord Hansson representerar Göteborgs Stads råd för funktionsrätt i ärendets referensgrupp. Frånvarande ledamöter som senare anmäler intresse ska också ingå i referensgruppen.

Protokoll (nr 5)
Sammanträdesdatum: 2026-05-25

§56

Remissvar - Motion om trygghet och självbestämmande vid intima omsorgsinsatser inom äldreomsorg och funktionsstöd

Rådet behandlar det remissvar avseende motion om trygghet och självbestämmande vid intima omsorgsinsatser inom äldreomsorg och funktionsstöd, som formulerats av en arbetsgrupp.

Remissvaret tillstyrker motionens övergripande ambition att stärka trygghet, självbestämmande och personlig integritet vid intima omsorgsinsatser. Samtidigt betonas att trygghet ska utgå från individuella behov och reellt inflytande, inte från schablonmässig styrning utifrån kön. Rutiner bör vara individanpassade, rättssäkra och tas fram i dialog med brukare eller deras företrädare.

Beslut fattas av rådet om att anta remissvaret.

§57

Aktuella rapporter

Ola Hendar, Stadsledningskontoret

Information om två aktuella rapporter om arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning.

Arbetsliv för alla? En ESO-rapport om arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning” från Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi är genomförd inom Finansdepartementet och framtagen av tre nationalekonomer. Rapporten analyserar arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning och konstaterar att problemen i hög grad är strukturella snarare än individuella. Den lämnar flera reformförslag, bland annat om ökad flexibilitet, inkludering och tillgänglighet, individuell anpassning, samverkan och höjda lönebidragsnivåer. Rapporten lyfter även de samhällsekonomiska vinsterna av att fler personer med funktionsnedsättning kommer i arbete.

Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning 2025 från Statistiska centralbyrån redovisar statistik som bland annat visar att gruppen har lägre sysselsättning, högre arbetslöshet och sämre ekonomiska villkor än övriga befolkningen. Resultaten visar också att personer med funktionsnedsättning i betydligt högre grad står utanför arbetsmarknaden, särskilt när funktionsnedsättningen påverkar arbetsförmågan. Rapporten belyser även behovet av stöd och anpassningar i arbetslivet.

Rådet antecknar informationen.

Protokoll (nr 5)
Sammanträdesdatum: 2026-05-25

§58
Uppföljning av uppdraget om nära samråd och aktiv involvering av funktionsrättsrörelsen

Ola Hendar, Stadsledningskontoret

Uppföljningen av uppdraget om nära samråd och aktiv involvering av funktionsrättsrörelsen bygger på nämnders och styrelsers årsrapporter. Den visar att flera förvaltningar rapporterar etablerade samråd, medan resultatet är mer varierat bland bolagen. Majoriteten av förvaltningarna och bolagen har rapporterat att uppdraget är avslutat. I några enstaka verksamheter är uppdraget fortsatt pågående.

Rådet diskuterar skillnaden mellan att samråd formellt finns och att funktionsrättsrörelsen upplever att samråden håller tillräcklig kvalitet. Det framförs exempel på samråd som uppfattas ha ett starkt tjänstepersonsperspektiv och som är mer av informationsmöten än dialog. Rådet lyfter behovet av en tydligare definition av samråd, politisk närvaro samt återkoppling kring hur funktionsrättsrörelsens synpunkter tas om hand. Rådet framhåller samtidigt att funktionsrättsrörelsen inte upplever att samråd sker i den omfattning eller med den kvalitet som uppföljningen kan ge intryck av.

Rådet antecknar informationen om uppföljning av uppdraget.

§59
Övriga frågor

Revidering av riktlinje för stöd till anhöriga

Johanna Linnaro, Stadsledningskontoret

Rådet informeras om att stadsledningskontoret inleder en revidering av Göteborgs Stads riktlinje för stöd till anhöriga som stödjer och vårdar närstående. Revideringen görs med anledning av lagändringar som träder i kraft den 1 juli 2026.

Stadsledningskontoret planerar att ha ärendet klart i början av september och att det därefter går till kommunstyrelsen för beslut i slutet av september. Information om ärendet bifogas till protokollet. Synpunkter och frågor kan under beredningen lämnas direkt till ärendets handläggare, som också kommer till rådsmötet 28 september för information.

Plan för ett åldersvänligt Göteborg

Johanna Linnaro, Stadsledningskontoret

Ärendet om förslag till Plan för ett åldersvänligt Göteborg har bordlagts i kommunstyrelsen den 6 maj och den 20 maj och ska tas upp igen den 3 juni. När beslut är fattat skickas förslaget med remissmissiv till berörda nämnder,

styrelser och råd eller forum för besvarande inom tre till fyra månader efter kommunstyrelsens beslut.

Utredning om personlig assistans
Ola Hendar, Stadsledningskontoret

Rådet informeras om att regeringen har initierat en utredning om personlig assistans. Utredningen ska redovisas senast den 23 maj 2028. Syftet är att skapa långsiktiga och stabila förutsättningar för insatsen, med målsättningen att staten ska ta över huvudmannaskapet för personlig assistans.

§60
Mötet avslutas

Ordföranden tackar för dagens möte och avslutar sammanträdet.

Beslut

- Rådet beslutar om representation i referensgruppen för utvärderingen av Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Annika Lindström, Åsa Granbom Jonsson, Malin Petersson, Robert Kindberg och Tord Hansson representerar Göteborgs Stads råd för funktionsrätt. Frånvarande ledamöter som senare anmäler intresse ska också ingå i referensgruppen.

Handling/ar

Göteborgs Stad

Äldreombudsmannens rapport 2025

Fokus på digitaliseringens konsekvenser och minoritetsgruppers livsvillkor

Rapportens innehåll

Äldreombudsmannens uppdrag, arbetssätt och prioriteringar

Vilka är Göteborgs seniorer?

Seniorers rättigheter

Mottagna frågor och synpunkter

Genomförda insatser

Att leva och åldras i ett digitaliserat Göteborg

Minoriteters livsvillkor ur ett seniorperspektiv

Mottagna synpunkter

Synpunkter om information och service

Synpunkter om ekonomisk utsatthet

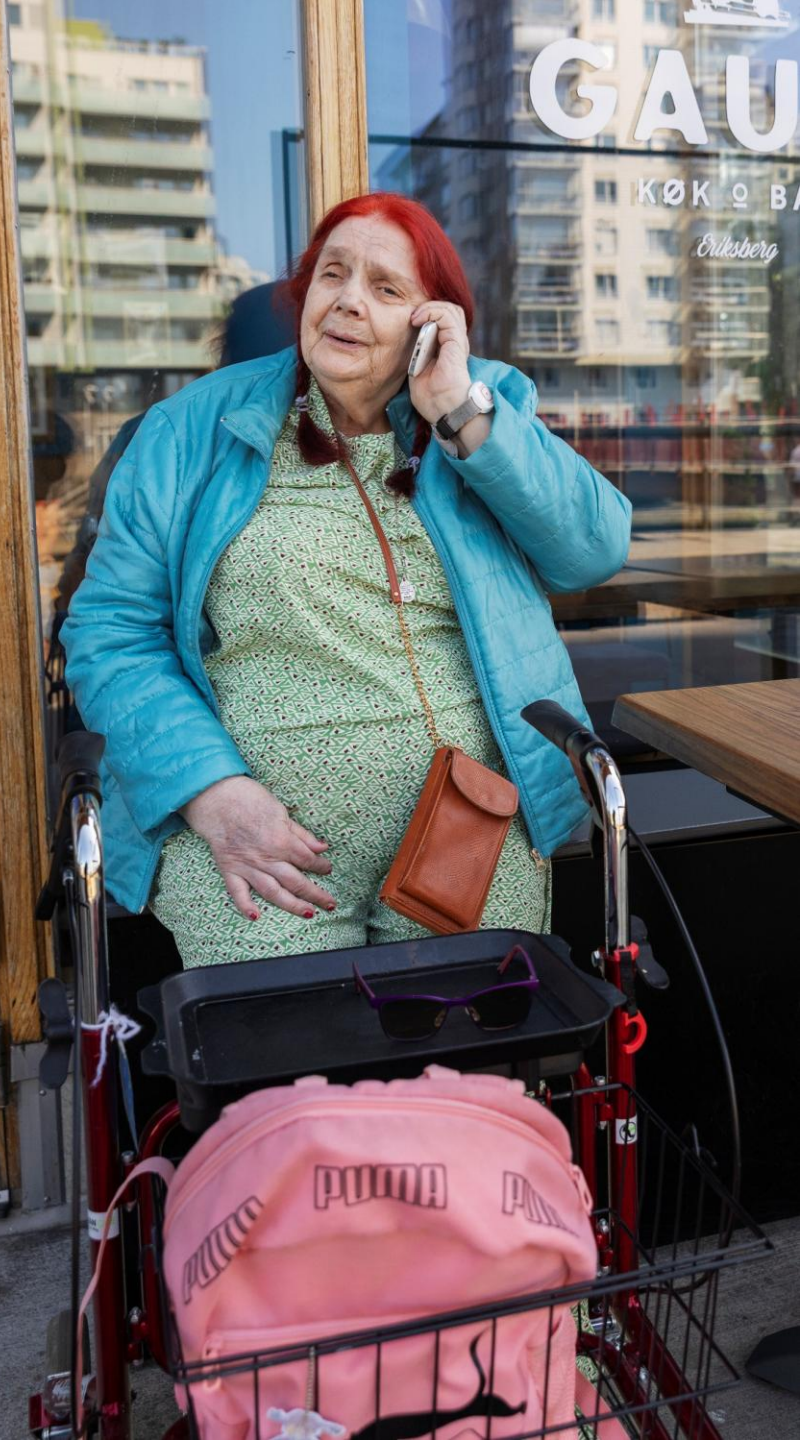
Synpunkter om äldreomsorgen

Att hänvisa till en digital synpunktshanteringen upplevs otryggt, osäkert och otillräckligt.

Att leva och åldras i ett digitaliserat Göteborg

Göteborgs Stad

PUMA

8 okt. 2025
11 227

”Jag har alltid klarat mig själv och varit digital, men nu försämras min syn. Om en enda kundtjänst eller myndighetsperson till frågar mig om jag har barnbarn… Varför förutsätter alla att jag har barn och barnbarn? Och varför tror de att jag vill visa dem mina bankkonton och koder? Det handlar om självständighet!”

”Jag är inte ovan vid datorer. Har bara kort tålamod med dåliga gränssnitt.”

Digitaliseringen riskerar att förstärka ojämlika livsvillkor och utanförskap

- **Seniorer i Göteborg efterlyser basutbildning, konsekvensanalyser och användarvänliga tjänster.**
- Tillgång till teknik, kompetens och stöd från andra påverkar mer än ålder.
- Äldre är mer benägna att använda teknik om den upplevs nyttig, relevant och begriplig.
- Ökad risk att exkluderas: seniorer över 75 år, seniorer med låg socioekonomi, seniorer i ofrivillig ensamhet, seniorer med annat förstaspråk, seniorer som lever med kognitiva, psykiska eller fysiska funktionsnedsättningar.

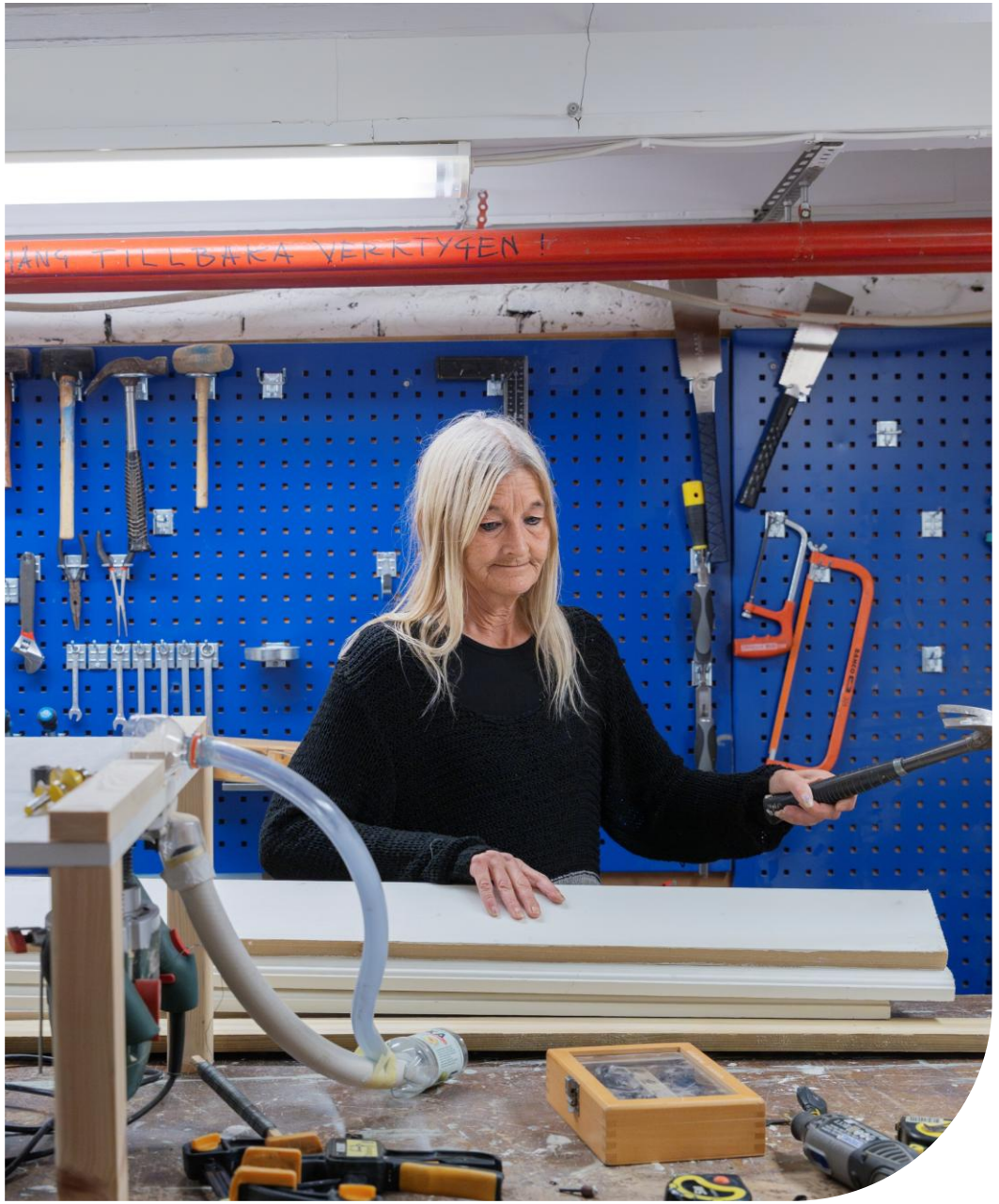
Minoriteters livsvillkor ur ett seniorperspektiv

Göteborgs Stad

Fler perspektiv behöver synliggöras

Seniorer saknas ofta i arbetet med olika minoritetsgrupper, även de nationella minoriteterna. Lyfts seniorer är det oftast kopplat till äldreomsorg.

Samtidigt saknas ofta nationella minoriteter och andra minoritetsgrupper i stadens arbete för och med seniorer.

Fokus på nationella minoriteter

Äldre judars rätt till trygghet

En mötesplats för romska seniorer

Betydelsen av samisk kultur

Ett språkvänligt Göteborg för svergiefinnar

Meänkieli väcker känslor hos tornedalingar

Samtal med fler minoritetsgrupper:

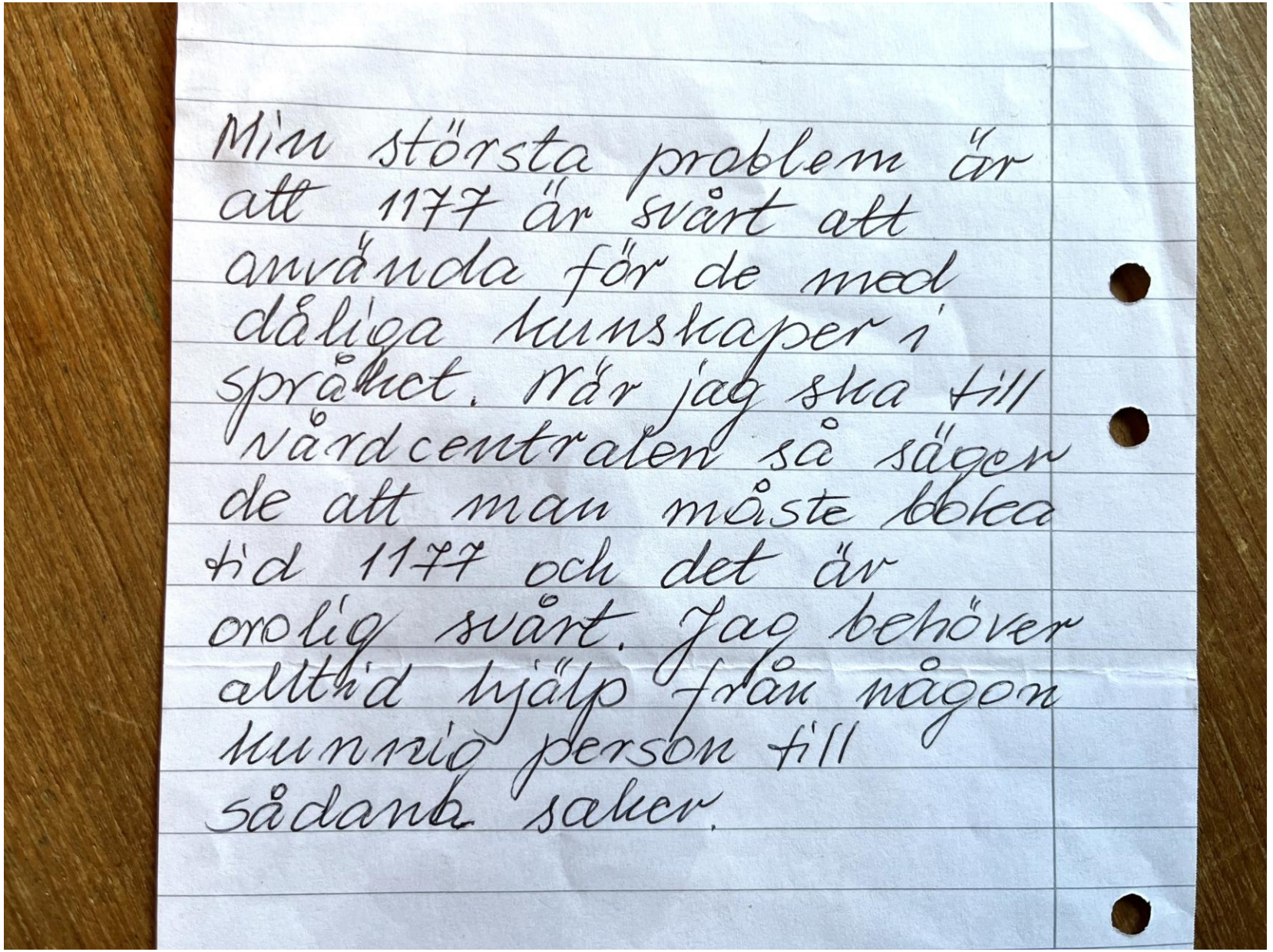
Att leva som döv senior

Att vara född i ett annat land och åldras i Göteborg

Att leva som döv senior

”Det är obehagligt att ta sig runt med rullator i kollektivtrafiken. Man vet inte när dörrarna stängs eller när spårvagnen börjar rulla. Kollektivtrafiken är skrämmande för den som är döv. Man får lita på folk runtom och försöka förstå vad som händer utifrån hur de agerar.”

Min största problem är
att 1177 är svårt att
använda för de med
dåliga kunskaper i
språket. När jag ska till
vårdcentralen så säger
de att man måste boka
tid 1177 och det är
omöjlig svårt. Jag behöver
alltid hjälp från någon
kunnig person till
sådana saker.

”Vi döva seniorer brukar inte prata om hur det är att bo i Göteborg eller leva här. Drömmen är en mötesplats.

En egen lokal där Teckenspråksforum finns och äldrevägledare finns. Ett eget rum för döva att träffas, delta i workshops, få utbildning och möjligheter till aktiviteter som att besöka olika platser som betyder mycket för Göteborg. Det missar vi döva.

Det ska vara en öppen och trygg mötesplats för alla åldrar.”

Rapporten synliggör behov av fyra insatser

- Skicka samlad tryckt information hem i brevlådan
- Genomför en kraftsamling för digital inkludering
- Stärk chefers och medarbetares kunskap och förståelse för nationella minoriteters rättigheter och livsvillkor ur ett seniorperspektiv
- Utveckla mötesplatser för seniorer som tillhör nationella minoriteter och andra minoritetsgrupper

Läs gärna mer

- Rapporten i sin helhet + tjänsteutlåtande
- Seniorer delar berättelser om att åldras i Angered
- Välbesökt samtalskväll om att åldras i ett nytt land
- Samtal om digitalisering på stadsbiblioteket
- Göteborgarna tyckte till om digitaliseringen
- Seniorer testade goteborg.se
- Pappersguider förenklar seniorers digitala vardag

Göteborgs Stad

Kontakt

Äldreombudsman Kristin Eliasson
Stadsledningskontoret

031-368 00 35
aldreombudsman@stadshuset.goteborg.se
goteborg.se/aldreombudsman

Göteborgs Stad

Äldrevägledare för döva

Jennie Persson och Anna Lundqvist

Vad gör Äldrevägledare för döva

Stöd till individ

- Information och vägledning om olika rättigheter till exempel bidrag, stöd och insatser

- Stöd i kontakten med till exempel biståndshandläggare, myndigheter och företag

- Vara med som stöd på möten med biståndshandläggare eller annan kontakt med kommunen

- Vara med som stöd på vårdplanering
stöd i att fylla i blanketter och söka insatser

- Informera om hur förebygger fallolyckor i hemmet, gör hembesök vid behov

Stöd till profession

- Öka kunskapen hos profession om dövas rättigheter och tillgänglig kommunikation.

- Stärka förståelsen för svenskt teckenspråk som ett eget språk och en viktig del av identitet och delaktighet.

- Skapa ökad medvetenhet om dövkultur och dövas livsvillkor i mötet med samhällsinsatser.

- Främja ett inkluderande och respektfullt bemötande i vård, omsorg och socialt arbete.

- Bidra till jämlik delaktighet genom kunskap, tillgänglighet och kulturell förståelse.

Vad säger seniorerna?

Kommunikation med hörande personal utan teckenspråk kan vara svår, särskilt när information ges via lappar eller skrift

Önskemål om döv fixartjänst och möjlighet till teckenspråkig kontakt

Det räcker inte med enkla tecken som "kaffe" "sova" "äta" -"Jag känner mig ensam"

Jag vill känna mig inkluderad – jag känner mig utanför

Vi vill ha hälso- och träningsaktiviteter på svenskt teckenspråk

Fler sociala mötesplatser och aktiviteter på teckenspråk för döva seniorer

Vi vill ha information på svenskt teckenspråk

Göteborg en stad för alla - framtida behov

- Förbättrad involvering/inflytande och delaktighet för döva och hörselskadade seniorer
- Möte med äldreombudsmannen och målgruppen döva seniorer
- Vi har äldreboende och hemtjänst - dessa behöver utvecklas, stärkt stöd och service på svenskt teckenspråk
- Säkerställa att ansökningsprocessen med kommunen utgår från dövas rättigheter
- Samarbete kring aktiviteter och mötesplatser för att motverka ensamhet
- Stärka kunskap om dövas rättigheter och behov inom äldreomsorg och hemtjänst
- Information på svenskt teckenspråk

Göteborgs Stad

Kontakt:

Äldrevägledare

Jennie Persson

Mobil: 0702-10 37 42 (endast SMS tas emot)

Telefon: Ring bildtelefoni.net på 020-28 00 20
Uppge sip-adress:
jennie.persson2@kund.bildtelefoni.net.
En teckenspråkstolk förmedlar samtalet.

E-post:
aldrevagledare@demokratimedborgarservice.goteborg.se

Teckenspråksforum

Telefon: 031-367 90 77
Mobil: 073-509 97 51

E-post:
teckenspraksforum@demokratimedborgarservice.goteborg.se

www.goteborg.se/teckenspraksforum

Göteborgs Stad

Utvärdering av program för full delaktighet

Jörgen Persson och Liselotte Rosenqvist

Syfte med programmet

- Syftet med Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning är att, utifrån de mänskliga rättigheterna och det nationella funktionshinderspolitiska målet, förtydliga vad som förväntas av stadens nämnder och styrelser för att personer med funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga utan diskriminering, på lika villkor som andra.

Utvärdering av programmet

- Programmet gäller till och med år 2026 och utvärderas av stadsledningskontoret i samverkan med intresseorganisationerna inom funktionshinderområdet under programperiodens sista år.

Hur går utvärderingen till

- Uppföljning och sammanställning av funktionshinderombudsmannens årliga rapport.
- Följa utvecklingen av utvalda indikatorer.
- Intervju med rådet och andra föreslagna personer.

- Utvärdera om styrningen har haft avsedd effekt, det vill säga vet stadens nämnder och styrelser vad som förväntas av dem för att människor med funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga utan diskriminering, på lika villkor som andra

I. - Kan ta reda på detta genom intervju

- Utvärdera om strategierna för att nå målen lett till ökad delaktighet för målgruppen?

I. - Kan göras genom intervjuer med representanter från målgruppen.

Remissvar
Göteborgs Stads råd för funktionsrätt
Avseende motion om trygghet och självbestämmande vid intima omsorgsinsatser inom äldreomsorg och funktionsstöd

Ärende
Motion av Sanda Anton Henriksson (SD) och Agneta Kjaerbeck (SD) om trygghet och självbestämmande vid intima omsorgsinsatser inom äldreomsorg och funktionsstöd.
1. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden och nämnden för funktionsstöd får i uppdrag att säkerställa att brukare inom Göteborgs Stads äldreomsorg och funktionsstödsverksamheter, vid omsorgsinsatser som omfattar intimhygien och dusch, ges möjlighet att önska vård- och omsorgspersonal som de känner sig trygga med.
2. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden och nämnden för funktionsstöd får i uppdrag att ta fram tydliga och verksamhetsanpassade rutiner för hur detta ska tillämpas på ett rättssäkert och praktiskt genomförbart sätt.

Göteborgs Stads råd för funktionsrätts ställningstagande
Göteborgs Stads råd för funktionsrätt välkomnar initiativ som syftar till att stärka trygghet, självbestämmande och personlig integritet för personer som är beroende av omsorgs- och stödinsatser. Rådet tillstyrker motionens övergripande ambition att uppmärksamma intima omsorgsinsatser som särskilt integritetskänsliga och i behov av tydliga, rättighetsbaserade förhållningssätt.

Rådet vill samtidigt understryka att frågor om trygghet och självbestämmande vid intima omsorgsinsatser måste utgå från ett tydligt funktionsrätts- och rättighetsperspektiv, i enlighet med socialtjänstlagens värdegrund samt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD). Dessa rättigheter ska inte enbart erkännas i policy, utan också säkerställas i praktisk tillämpning.

Synpunkter och bedömningar
Självbestämmande och trygghet – inte könsstyrning
Rådet ser positivt på att brukarens upplevelse av trygghet sätts i centrum. Samtidigt vill rådet tydliggöra att trygghet vid intima omsorgsinsatser inte bör förstås utifrån personalens kön. För många personer med funktionsnedsättning är kontinuitet, relation, kompetens, bemötande och möjligheten att påverka vem som utför stödet av större betydelse för upplevelsen av trygghet än personalens kön i sig.

Ett fokus som ensidigt eller schablonmässigt utgår från kön riskerar att förenkla en komplex verklighet och leda till lösningar som inte tar hänsyn till individens faktiska behov. Rådet vill därför särskilt klargöra att trygghet och självbestämmande inte ska tolkas som att män per automatik ska utföra omsorgsinsatser för män eller kvinnor för

kvinnor. Ett sådant könsstyrt arbetssätt riskerar att befästa stereotypa lösningar och bidrar inte nödvändigtvis till ökad trygghet eller värdighet.

Individuell behovsbedömning och reellt inflytande
Rådet anser att möjligheten att påverka vem som utför intima omsorgsinsatser ska bygga på individuell behovsbedömning och en kontinuerlig dialog med den enskilde. Det är inte tillräckligt att brukare ges möjlighet att ”önska” vem som utför omsorgen, om detta inte också innebär ett reellt inflytande i praktiken.

Bedömningen bör utgå från den enskildes upplevelse av trygghet och kan grunda sig i exempelvis tidigare trauman, medicinska skäl, kommunikationssvårigheter eller andra individuella omständigheter.
I vissa fall kan önskemål som rör personalens kön vara relevanta och nödvändiga, till exempel vid tidigare erfarenheter av övergrepp. Dessa behov ska kunna tillgodoses utan att bli normerande för verksamheten i stort.

Rutiner ska vara individanpassade och framtagna i dialog
Rådet vill betona att eventuella rutiner för hantering av trygghet vid intima omsorgsinsatser inte bör formuleras som enbart verksamhetsanpassade lösningar utifrån organisatoriska förutsättningar. I stället bör rutinerna vara individanpassade och utvecklas i nära dialog med brukare eller deras företrädare, där så är relevant.
Ett ensidigt fokus på verksamhetsanpassning riskerar att innebära att kommunens behov och begränsningar ges företräde framför den enskildes rätt till självbestämmande och trygghet.

Rättssäkerhet, likvärdighet och diskrimineringsperspektiv
Rådet delar uppfattningen att eventuella rutiner måste utformas på ett rättssäkert och likvärdigt sätt. Brukares behov och önskemål ska tas på allvar utan att det leder till godtyckliga skillnader mellan individer eller verksamheter. Det får inte heller bli en överbelastning för vissa grupper inom hemtjänsten. Samtidigt måste tillämpningen ske i linje med gällande diskrimineringslagstiftning och arbetsrättsliga principer, så att lösningarna inte skapar nya former av ojämlikhet eller exkludering.

Kompetens, utbildning och professionellt bemötande
Rådet vill särskilt framhålla att trygghet i intima omsorgsinsatser i hög grad är beroende av personalens kompetens, utbildning och professionella bemötande. Ett respektfullt arbetssätt, tydlig kommunikation, integritetsskyddande metoder och möjlighet till kontinuitet är centrala faktorer för att minska upplevelsen av utsatthet oavsett kön, vilket även forskning påvisar. Glenn Möllergren, doktorand vid Socialhögskolan i Lund har genomför en studie där den personliga relationen är central ”och är någon duktig på sitt jobb så är det viktigare än kön”

Koppling till befintliga värdighetsgarantier
Göteborgs Stad har redan idag värdighetsgarantier inom både äldreomsorg och funktionsstöd som betonar integritet, självbestämmande, trygghet och delaktighet. Rådet anser att motionens intentioner i första hand bör hanteras genom att dessa värdighetsgarantier stärks, konkretiseras och systematiskt följs upp, snarare än genom att införa parallella eller könsstyrda regelverk.

Delaktighet för personer med funktionsnedsättning
Rådet understryker vikten av att personer med funktionsnedsättning och deras organisationer involveras aktivt i arbetet med att utveckla och följa upp rutiner som rör intima omsorgsinsatser. Erfarenhetskunskap från målgruppen är avgörande för att åtgärderna ska bli träffsäkra och bidra till faktisk trygghet och ökat självbestämmande.

Sammanfattande slutsats
Göteborgs Stads råd för funktionsrätt tillstyrker motionens övergripande ambition att stärka trygghet och självbestämmande vid intima omsorgsinsatser.
Rådet betonar dock att:
Fokus ska ligga på individens upplevda trygghet, självbestämmande och rättigheter – inte på kön som styrande princip.
Eventuella uppdrag till nämnderna ska förankras i ett tydligt funktionsrätts- och rättighetsperspektiv.
Arbetet bör ske inom ramen för befintliga värdighetsgarantier, med ökad betoning på kompetens, individanpassning och delaktighet från berörda brukare och funktionsrättsorganisationer.

Göteborgs Stad

Göteborgs Stads råd för funktionsrätt

Funktionshinderombudsman

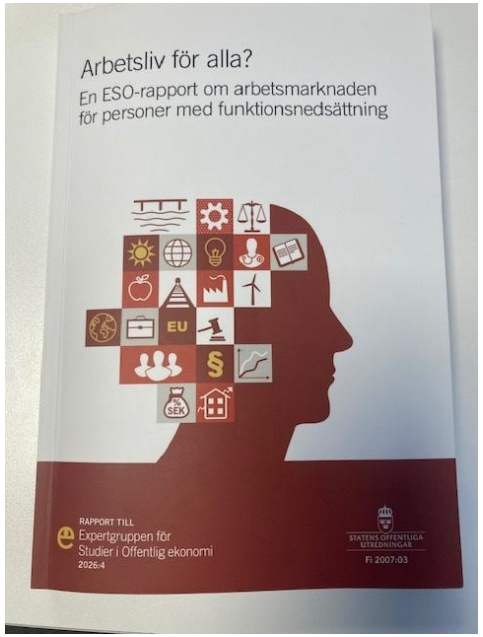
Aktuella rapporter 2026-05-25

Ola Hendar

§57 Rapporter

- Arbetsliv för alla? En ESO-rapport om arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning, *Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi*
- Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning 2025, *SCB Statistiska Centralbyrån*

Arbetsliv för alla?
En ESO-rapport om arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning,

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi

- Genomförd som SOU inom Finansdepartementet.
- ESO är en politiskt oberoende kommitté, Fi 2007:03
- Tre nationalekonomer

ESO

- Målet med funktionshinderspolitiken är att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället
- Utredningen: Det är tveksamt om målsättningen uppnås
- Analys utifrån fem grupper: rörelsehinder, kommunikation, psykiska funktionsnedsättningar, kroniska sjukdomar och intellektuell funktionsnedsättning
- Slutsats: Strukturella problem – inte individuella
- Förslag: Ökad flexibilitet, Ökad inkludering och tillgänglighet, Rehabilitering och aktiva åtgärder, Ökad individuell anpassning, Förbättrad företagshälsovård, Attitydförbättringar, Kvotering i statliga myndigheter, Krav vid upphandling, Samverkan mellan myndigheter och civilsamhället, Förbättrade övergångsregler, Instegsstöd, Höja lönebidragsnivån, Korta handläggningstider på AF, Centralisera hjälpmedelsverksamhet samt Förbättra stöd vid övergång mellan utbildning och arbetsmarknad.

Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning 2025, *SCB Statistiska Centralbyrån*

- SCB ansvarar för undersökningen sedan 2021 men har tidigare utfört den på uppdrag av Arbetsförmedlingen
- Undersökningen innehåller frågor om funktionsnedsättning, arbetsförmåga samt stöd och anpassning i arbetslivet, och ställs i direkt anslutning till Arbetskraftsundersökningar
- 2025 har 12 procent av befolkningen i åldern 16–65 åren funktionsnedsättning. Det motsvarar 786 000 personer. Cirka 8 procent av befolkningen 16–65 år har en funktionsnedsättning som påverkar arbetsförmågan. Andelen är något högre bland kvinnor än män, både bland personer med funktionsnedsättning och bland personer med nedsatt arbetsförmåga.

SCB fortsättning

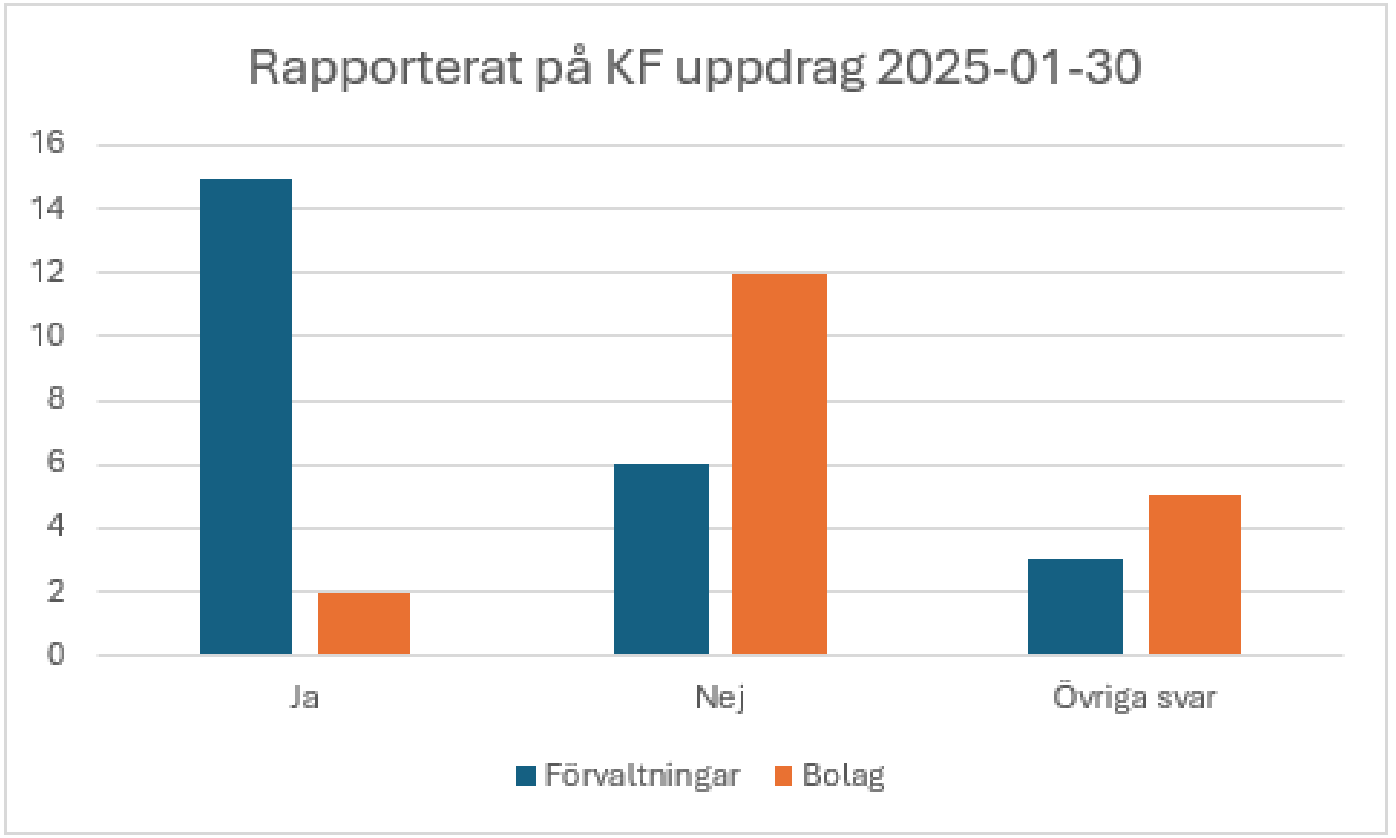
- Andelen sysselsatta blandpersoner med funktionsnedsättning är 52 procent, jämfört med övriga befolkningen 81 procent.
- Arbetslösheten högre bland personer med funktionsnedsättning, 18 procent jämfört med 9 procent i övriga befolkningen.
- Nästan en av fyra personer med funktionsnedsättning, 24 procent, har låg ekonomisk standard, vilket innebär att deras inkomster ligger betydligt under medianen för Sveriges befolkning. Detta kan jämföras med 11 procent i den övriga befolkningen
- Ungefär 80 procent av sysselsatta personer med en funktionsnedsättning som medför en nedsatt arbetsförmåga har behov av minst en stöd- och anpassningsåtgärd.
- Av ej sysselsatta personer med funktionsnedsättning med nedsattarbetsförmåga tror 66 procent att de skulle kunna utföra ett arbete om de fick minst en stöd- och anpassningsåtgärd.

Göteborgs Stad

Kontakt

Ola Hendar
ola.hendar@stadshuset.goteborg.se
Stadsledningskontoret, Göteborgs Stad

§58 Uppföljning av uppdraget om nära samråd och aktiv involvering av funktionsrättsrörelsen

Göteborgs Stad

Stärkt stöd till anhöriga

Information om revidering av Göteborgs Stads riktlinje för stöd till anhöriga som stödjer och vårdar närstående

2026-05-25

Stadsledningskontorets uppdrag

- Regeringens proposition 2025/26:60 Stärkta insatser för äldre och för de som vårdar eller stöder närstående omfattar förslag till ändringar i:
  - Socialtjänstlagen (SoL)
  - Hälso- och sjukvårdslagen (HSL)
  - Patientsäkerhetslagen (PSL) samt
  - Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

- Stadsledningskontoret inleder en revidering av Göteborgs Stads riktlinje för stöd till anhöriga som stödjer och vårdar närstående med anledning av ändringarna.

Tidplan

- Lagändringarna träder i kraft 2026-07-01.
- Enligt riksdagens hemsida togs beslutet 2026-05-20.
- Stadsledningskontoret har bjudit in representanter från följande förvaltningar till en dialog om revideringen:
  - Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen
  - Förvaltningen för funktionsstöd
  - Socialförvaltningarna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst

- Stadsledningskontoret bereder ärendet och planerar att ha det klart i början av september för att ta det till kommunstyrelsen i slutet av september.
- Nu under beredningen tar vi emot synpunkter eller frågor.
- Vi återkommer till rådet för information den 28 september.

Lagändringar som berör riktlinjen för stöd till anhöriga som stödjer och vårdar närstående

Göteborgs Stad

Förtydligande av vilket stöd som ska ges samt stödkontakt

13 kap. 9 § SoL

Socialnämnden ska erbjuda stöd till

1. den som *vårdar eller stöder* en närstående som är äldre eller långvarigt sjuk, och

2. den som stöder en närstående med funktionsnedsättning.

Stödet ska ges i form av information, vägledning eller annat stöd.

Socialnämnden ska erbjuda en stödkontakt till den som vårdar eller stöder en närstående enligt första stycket. Stödkontakten ska tillgodose den enskildes behov av information och vägledning samt stöd med att planera åtgärder som kan behöva vidtas.

Insatser till barn vars närstående har vård- eller stödbehov

18 kap. 13§ SoL. Socialnämnden ansvarar för att ett barn som har behov av stöd med anledning av att en närstående är allvarligt sjuk, har en funktionsnedsättning eller andra allvarliga svårigheter eller oväntat avlider, får de insatser som barnet behöver.

Vårdgivaren och hälso- och sjukvårdspersonals ansvar för stöd till barn

- 5 kap. 7§ HSL och 6 kap. 5§ psl
- Ansvaret gällande råd, stöd och information ska omfatta även syskon och styvsyskon, eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med.
- Stödet omfattar även om den anhörige oväntat avlider (förtydligande).

Flexiblare avlösarservice

- Förändring i LSS. Avlösarservice ska kunna utföras utanför hemmet.
- LSS 9:5 *avlösarservice* (i hemmet är borttaget)

Några tankar hittills om lagändringarnas påverkan på Göteborgs Stads riktlinje

- Det som är helt nytt är att socialnämnden ska erbjuda en stödkontakt. I riktlinjen behöver det skrivas in samt vad det innebär.
- Lagändringarna förtydligar socialnämndernas ansvar för barn som har behov av stöd med anledning av en närstående. Det kan behöva förtydligas även i riktlinjen.
- Lagändringarna pekar på att hälso- och sjukvårdens ansvar även ska omfatta syskon, styvsyskon eller någon annan vuxen som barnet bor tillsammans med.
- Avlösarservice enligt LSS ska kunna utföras utanför hemmet. Det behöver ändras i riktlinjen.

Andra lagändringar i propositionen som inte påverkar denna riktlinje

Fast omsorgskontakt

- 10 kap. 7§ SoL
- Alla som bor i särskilt boende för äldre ska erbjudas en fast omsorgskontakt, om det inte är uppenbart obehövligt

Göteborgs Stad

Karin Magnusson, karin.magnusson@stadshuset.goteborg.se
Karin Wallquist, karin.wallquist@stadshuset.goteborg.se

Område Ärende och utredning
Stadsledningskontoret

§59 Ett tydligare regelverk för långsiktiga och stabila förutsättningar för personlig assistans

- Direktiv 2026:33 - Redovisas senast 23 maj 2028
- Syftet med utredningen är att skapa långsiktiga och stabila förutsättningar för insatsen med målsättningen att staten ska ta över huvudmannaskapet för personlig assistans.
- Det är viktigt att regelverket för att bedöma vem som ska ha rätt till insatsen och vem som inte ska ha rätt till insatsen är tydligt och förutsägbart.
- Den genom åren framväxande praxis har bidragit till att regelverket uppfattas som svårförutsebart och krångligt att tillämpa. Det har medfört att en del personer med behov av assistans hamnat i kläm och förlorat delar eller hela sin assistans.
- Behovsbedömningarna är allt för integritetsnära
- Bedömningen av rätten till personlig assistans behöver utredas
- Uppdrag att se över hur reglerna om att utföra assistans utan tillstånd och straffbestämmelsen bör utformas i relation till varandra